

מתיקא כדובשא

על הצדיקים ועל החסידים - הקריאה מעורר הזמן

ע"י המגיד מו"ה ר' ישראל אהרן קלעצקין שליט"א

1. ידוע מצדיקים, שימים אלו שבני ישראל מתאמצים לחג ועמלים בעבודה קשה כדי להכניס קדושת החג הנפלא לבתינו, הם ימי רחמים ורצון, לעורר רחמים על עם ישראל עם קודש. אכן, פרשת ויקרא היא הפרשה של השבוע שכבר מתחילים לממש את החג הנעלה, ולפי דברינו נמצא רמז בשם הפרשה, שהרי 'ויקרא' ר"ת י' קל רחום וחנון אך אפים.
2. אשריכם ישראל שנתבעים ונותנים, הלב מתרחב לראות כמה צדקה נתחלק בחג הפורים בעירנו ובשכונתנו, ולא עברו שבועות בודדים ושוב פותחים בני ישראל את לבותיהם ועוזרים זה לזה בלב שלם ונפש חפצה.
3. שאלתי אברך אם כבר קנה מצות לפסח?, 'לא' ענה האברך. ודגים? בשר? יין וכו' כבר כן קנית? שאלתי. 'גם זה לא' ענה האברך, שום דבר לא קנית, קיבלתי הכל מ'קמחא דפסחא', ענה.
4. הנה מתקרב ליל בדיקת חמץ, וחשוב מאוד לעשות רשימה היכן מטמינים את העשרה פירורים, משום מעשה שהיה: סיפר לי מו"צ אחד כי בליל בדיקת חמץ בשעה 3 לפנות בוקר העיר אותו צלצול הטלפון ואשה אחת היתה על הקו, בתחילה התנצלה על שהעירה את הרב, אמר לה הרב בבדיחות הדעת: לא נורא! הטלפון בין כה צלצל. שאלה האשה: מה לעשות, בעלה כבר מחפש 6 שעות את הפירור העשירי שהחביאה ואינו מוצא? שאל הרב: למה לא עשית רשימה של הפירורים? ענתה האשה: בטח שעשיתי, השאלה אם מותר לי כבר לגלות לו...
5. איני רוצה לעכב את זמנכם בערב פסח, ע"כ אסיים במעשה שהיה

המשך בעמוד ד'

חידודין ופרפראות

ליקוטי גידולי אברהם - מו"ה ר' גדלי' האפמאן שליט"א

לעיני אביו הרה"ח ר' אברהם בהרה"ח ר' משה צבי ז"ל

ויקרא אל משה (א, א) "לכל דיברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה - לשון חיבה" (רש"י). רמזה תורה למוכיחים בשער, המדברים אל ישראל, אומרים לישראל, ומצווים את ישראל - שמוטלת עליהם חובה להקדים דברי חיבה לדברי לקחם, שלא יהיו "נביאי זעם" ואל ידברו לישראל, בפנים זועפות ובקוצר רוח.

ויקרא ה' אל משה (א, א) האות אל"ף של המילה "ויקרא" היא זעירה-קטנה. כאילו נכתב "ויקר". למה? הרבה טעמים לדבר. הש"ך כותב שזהו רמז להתחלת הלימוד של הקטנים בספר ויקרא דווקא. "מה קרבנות טהורים והתינוקות טהורים ולכן יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים". העולם היה עומד בזכות הקרבנות ועכשיו שאין קרבנות, עומד העולם בזכות הבל פיהם של תינוקות של בית רבן. בנינו ערכים בעדינו.

ויקרא אל משה (א, א) קולו של הקב"ה "קורא" לאדם בכל מאורעות החיים, ובכל מאורע יש בכוחו של היהודי לשמוע את דבר השם, ואת הקריאה המיוחדת המופנית אליו. (כ"ק האדמור מסלאנים זצ"ל)

המשך בעמוד ג'

זווית ראייה

להבין ולהכיר בערך עצמנו - מו"ה ר' ישע"י וויין שליט"א

ישראל במדבר כמנודים, מן המרגלים ואילך, לא נתייחד הדבור עם משה וכו'. כלומר, משה רבינו הצטווה על ידי הקב"ה לומר דברי כיבושין (דברי תוכחה ומוסר, או על פי המבואר במשנה בתענית טו. שם רש"י מה הכוונה, 'דברי כבושין' - "שכובשים את

המשך בעמוד ב'

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם אדם כי יקריב מכם קרבן" וגו'. והנה, רש"י בבואו לבאר את הפסוק הראשון של פרשתנו אומר לכאורה דבר פלא, וז"ל "לאמר. צא ואמור להם דברי כבושין, בשבילכם הוא נדבר עמי. שכן מצינו שכל ל"ח שנה שהיו

בסיומו של ספר שמות התבשרנו על סיום הקמת המשכן, המקום בו שרתה השכינה הקד' וממנו יצאו ההוראות והציוויים לבני ישראל. ואכן, פרשתנו, פרשת ויקרא, פותחת את דבריה בקריאתו של הקב"ה למשה רבינו מתוך אהל מועד שבמשכן כדי ללמד את בני ישראל את מלאכת הקרבת הקרבנות,

השבטים, אולם על צער פרטי כן ניתן להתנחם. ענהו הרב מבריסק תשובה שיש בה כדי לימוד עצום, "לגבי, כל בן הוא כשבט - שכל אחד מהם צריך להעמיד דור של עובדי ה' בעולם. אני מסתכל על בניי כעל אלו שצריכים להעביר הלאה את שרשרת הדורות לדורות הבאים, וממילא הצער על כל אחד ואחד מהם הוא עצום ונורא".

בעוד שבוע ימים יתכנס אי"ה עם ישראל לחגוג את חג הפסח - חג האמונה הגדול. אם נזכה יהיה זה בירושלים הבנויה, ואם חלילה לאו, יהיה זה בכל מקומות מושבותינו. נציין ונזכור את הניסים העילאיים שעשה לנו הקב"ה בהוציאנו מבית עבדים בארץ מצרים.

נראה כי עצם המחשבה וההתבוננות בעובדה שבנו בחר ה' מכל העמים להיות לו לעם סגולה צריכה לעורר התפעלות ורצון עז להתקרב ולדבוק יותר ויותר בהקב"ה. ההכרה והידיעה שמכל אומות העולם בחר בנו מלכו של עולם לקבל את התורה הקד' צריכה להגביה, לרומם אותנו ולגרום לנו להפנים כי בכוחנו, בזכות תורתנו ותפילתנו לשנות את העולם כולו ולהפוך אותו לטוב ולנעלה יותר.

זכנו השי"ת להגיע כבר בשנה זו לבית מקדשנו ותפארתנו לאכול מן הזבחים ומן הפסחים ולחזות בעינינו כי בנו בחר ה' מכל העמים, אוהב אותנו ורוצה בנו, רומם אותנו מכל הלשונות וקדשנו במצוותיו, אכ"ר.

מה הוא מסוגל לחולל בעולם הוא ירצה להיות יותר גבוה ומרומם. הוא ישאף לעלות ולהעפיל לעוד ועוד מעלות רמות ונשגבות ויעשה הכל על מנת שלא לאבד לפחות את מה שכבר יש לו.

ועל מנת לחדד את הדברים נתבונן נא במעשה הבא (כפי שמובא בספר עובדות והנהגות לבית בריסק ח"ג), במלחמת העולם השנייה נותקו מרן הגר"ז מבריסק זצ"ל וכמה מבניו מהרבנית ע"ה והבנים הקטנים, ולא נודע מה עלה בגורלם. לאחר המלחמה התבטא הרב מבריסק בפני אחד מתלמידיו ואמר כי אינו מסיח דעתו מבני המשפחה שנותרו בעמק הבכא. תלמידו של הרב זצ"ל ניסה להסיח את דעתו ולומר כי מדובר בצרת רבים וכפי המובא במדרש (דברים רבה פרשת ואתחנן פרשה ב.) רבי יוחנן בשם רבי עקיבא מפרש את הפסוק "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים" - "כל צרה שהוא של יחיד - צרה; וכל צרה שאינה של יחיד - אינה צרה".

אך הרב זצ"ל הגיב ואמר, "יתכן שזו אכן צרת רבים, אך אינני יכול להסיח את הדעת מכך". ואז הוסיף משפט נוסף, "הן מצינו שכל אותן כ"ב שנים שפרש יוסף מאביו, שרוי היה יעקב אבינו בצער ופרשה ממנו שכינה, משום שאינה שורה אלא מתוך שמחה, והרי זו ראייה שלא הסיח דעתו מבנו אף לא לרגע קט, שכן אילו היה מסיח את הדעת מצערו הייתה השכינה שורה עליו והיה יודע ברוח הקודש שיוסף חי".

ביקש התלמיד לחלק ולומר שצערנו של יעקב אבינו היה על יוסף לא היה צער על בן גרידא, אלא על אחד משנים עשר שבטי ק'ה שאבד, וזוהי אבדת נצח לכלל ישראל שנחסר ממנו אחד מן

הלבבות להחזירם למוטב") לבני ישראל. ומה הם אותם דברי כיבושין שאמר כאן משה רבינו לבני ישראל? "בשבילכם הוא נדבר עמי" - הקב"ה מדבר עם משה רבינו בשביל ובעבור עם ישראל. והדבר דורש ביאור והבנה. האם לזה ייקרא דברי כיבושין? האם זה מה שיגרום להם להשתפר ולהיות יותר טובים? הלא זה בדיוק כמו שאב או מלמד יאמר לילד, דע לך כי כל מה שיש לי בעולמי, כל הדברים הטובים והערכיים שרכשתי בימי חיי הם בזכותך. הרי ברור שאלו לא דברי תוכחה ומוסר?

ובעומק הדברים נראה כי יסוד מופלא לימדה אותנו כאן תורה"ק. ישנם שני סוגים של דברי תוכחה. האחד, הוא קל ופשוט. אומרים לשני את מגרעותיו וחסרונותיו. מצביעים בפניו על הדברים הטעונים אצלו שיפור, ובכך גורמים לו להשתנות, לעלות ולהתקדם.

אבל ישנה דרך נוספת, והיא, להציב לשני מראה ולהראות לו כמה הוא בר מעלה. כמה הוא חשוב ומוערך. כמה המעמד שלו רם ונישא ושבזכותו נעשים דברים טובים ומועילים לאנושות כולה, ועל ידי זה גורמים לו לעשות מעל ומעבר על מנת לשמור על מעמדו הרם. כך מביאים אותו לפעול מעל ומעבר לכוחותיו, להתגבר על כל המכשולים והפיתויים על מנת שלא ייפול וייסוג ממעמדו הרם.

ואם כן, אומר כאן הקב"ה למשה רבינו לך ואמור לבני ישראל דברי כיבושין. תוכיח אותם כדי שחלילה לא ירדו ממעמדם, ומה הם אותם דברי כיבושין? תיאור מעמדם הרם. דעו לכם כי כל מה שזכה משה רבינו לדבר עם הקב"ה זה בזכותכם ועבורכם. וממילא, כשעם ישראל יידע ויבין אלו כוחות יש לו, כשהוא יפנים

זכר תמים יקריבנו אל פתח

אוהל מועד יקריב אתו לרצנו (א, ג)
מובא במדרש מעשה בשור שמשכוהו
להקריבו על המזבח, ולא רצה השור
ללכת, אחר כך מצאו מחט בקרביו
ונתברר שהיה טרפה ולא היה ראוי
לקרבן. בזה יתבאר הפסוק: "תמים
יקריבנו" ואיך תדע אם הוא תמים ואין בו
מום נסתר בתוך קרביו שעושה אותו
טרפה, לכן נתן עצה "אל פתח אוהל מועד
יקריב אותו" ואם ירצה ללכת "לרצנו"
תדע שהוא תמים. (פנינים יקרים בשם
דרוש שמואל)

ריח ניחוח לה' (א, ט) הריח

מורגש עוד מרחוק, ולפיכך כל דבר
שמבחינים בו ומריחים אותו עוד בטרם
ניגשים אליו קרוי "ריח". על הקרבן להיות
בכחינת מבשר טוב, שעל ידו אפשר
להרגיש מעתה במעשים הטובים שיעשה
בעל הקרבן מהיום ואילך; שהרי זהו
עיקרו של הקרבן - התשובה מביאה לידי
שיפור במעשים שלהבא. בלעדי זה הרי
אמר ה' יתברך: "למה לי רוב זבחיכם"
(ישעיהו א'). הרגשה מוקדמת זו של
המעשים הטובים להבא היא ה"ריח
ניחוח לה'" (חידושי הרי"ם)

נפש כי תחטא ומעלה מעל

בה' וכחש בעמיתו (ה, כא) מי שמועל
מעל בה' ואינו מקפיד להיות זהיר
בעניינים שבין אדם למקום, אז תדע עליו
בכרור שהוא גם מכחש בעמיתו, ואל
תאמין בו גם בעניינים שבין אדם לחברו...
(ישמח משה)

למדתי לעניין עבודת ה' בכל עת שגופי
נוטה לצד אחד אפנה לצד השני - שלא
ללכת אחר נטיות הגוף. כי יקריב מכם -
שיטה רצונו לעשות כרצון ה'. (באר
הפרשה)

אדם כי יקריב... תקריבו את

קרבנכם (א, ב) פתח בלשון יחיד וסיים
בלשון רבים, על פי מאמר חז"ל (קידושין מ)
"עשה מצווה אחת, אשריו שהכריע את
עצמו ואת כל העולם לכף זכות". כשאדם
מקריב קרבן לה', הוא מזכה את הרבים
איתו. (תולדות יצחק)

אדם כי יקריב מכם (א, ב) אומר

רש"י: אדם למה נאמר, מה אדם הראשון
לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו אף אתם
לא תקריבו מן הגזל. סיפר הגר"י זילברשטיין
שליט"א כי שמע מבני משפחתו של כ"ק
האדמו"ר מקלויזנבורג - הרה"ק רבי
יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל, שכביתו
היו כלי כסף רבים ויקרים שקיבל בירושה,
וכאשר פרצה מלחמת העולם, הטמין אותם
בארמה, מאימת הצורך. והנה בתום
המלחמה, הגיע הרבי אל המקום שבו
הטמין את כלי הכסף ולא מצא אותם. תמה
האדמו"ר תמיהה גדולה: "היאך יתכן
שכסף שהגיע אלי ביושר וללא חשש איסור
גזל, נעלם ונאבד ממני ואיני יכול למוצאו?"
ובאמת אחרי שחלפו עשרות שנים, חזרו
כלי הכסף לרשותו באורח פלא ולא חסר
דבר מהם.

ויקרא אל משה (א, א) אצל

בלעם כתוב "ויבא אלקים אל בלעם"
(במדבר כב, כ) הקב"ה הלך אליו, ואילו
אצל משה רבנו רואים שהקב"ה קרא לו,
שיבוא הוא אליו. היתכן? וכי בלעם הרשע
היה מכובד יותר ממושה רבינו?! כשהמלך
רוצה לדבר עם מישהו הוא קורא לו לדבר
איתו. אבל אם הלה לא התרחק מספר
חדשים, הריח הרע נודף למרחוק וכינים
נופלות לו מבגדיו, מה עושה המלך? אומר
לו: "אל תכנס אל הארמון, אני אבוא אליך".
לכן, לבלעם הרשע, כביכול, אמר הקב"ה:
"איני חפץ שתבוא אלי מחמת רשותך
הרבה שאיננה נסבלת, אלא "ויבא אלקים
אל בלעם". אבל ממושה רבנו, אהובו של
מקום, ביקש הקב"ה שיבוא אל ביתו -
"ויקרא אל משה". (לקוטים מפרדס)

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'

(א, ב) אם תקריבו "מכם", מעצמכם, את
האדם שבכם, הרי זה "קרבן לה'". אבל
שתרצו לצאת ידי חובה בהקרבת הבהמה
בלבד, אף זה קרבן הוא, אך לא קרבן לה'.
(השל"ה הק')

אדם כי יקריב מכם (א, ב) העיד

אחד מצדיקי הדורות שדרכו בעבודת ה'
למד מלולין - זה שקנה חכמה להלך על
חבל דק בין שני הרים גבוהים - מהי
חכמתך, ויען האיש כשהנני מרגיש שגופי
נוטה לצד אחד מיד אטוהו לצד השני, וכך

חומותיה של פטרבורג.

נרתע, והחזיר את הספר תורה להיכל, לא לפני שלחש למקורביו שבתפלת מנחה ישלימו את הקריאה, ולמרות שיהיו כאלו שלא ישמעו כבר את הקריאה, עשה זאת כדי ללמד את הציבור לקח. מיותר לציין כי החל מהשבת ההיא כבר לא שמעו הגה אחד בשעת התפלה בבית הכנסת בפנמה. (קול ברמה)

אשר נשיא יחטא (ד, כב) בליל שבת, ישב השפאלע זיידע עם חסידיו והתאונן בפניהם, כי נדמה לו שאחר היום להדליק את הנרות. ניסו החסידים להרגיעו כי לא יתכן שתארע לו תקלה, אולם לבסוף שאל את תלמידו רבי רפאל מברשיד שהיה ידוע במדת האמת שבו, והוא אמר: " אין ספק שהרבי צריך לשוב בתשובה, והרי איסור שבת דבר חמור הוא!" אורו עיני הרבי וגער בחסידיו: "ראו נא, אילו הייתי שומע בקולכם, יכול הייתי למות בלי תשובה".

ושילם אותו בראשו (ה, כד) פעם, שלח יהודי מטרסטינה מכתב עם שאלה אל החפץ חיים, וצרף אל המכתב לתשובה בול דואר במחיר שבע פרוטות. מסיבות מסוימות לא השיב החפץ חיים לשאלתו, ולאחר כעשרים שנה כשפגש את האיש בעיר ביאליסטוק, החזיר לו שבע פרוטות ואמר: "הרי עודני בעל חובך בשל הבול ששלחת אלי פעם" והתנצל בפניו על שלא ענה בשעתו על מכתבו.

אמרי גידולי יעקב שלמה

מ"ה ר' גדלי' האפמאן שליט"א
לע"נ חמיו, הרה"ח ר' יעקב שלמה
ברה"ח ר' שמחה בונם ז"ל צין

אדם כי יקריב מכם (א, ב) נזהר היה החפץ חיים שלא ליהנות מאיש, מחשש שמא נותנים לו שלא בלב שלום, אלא רק בגלל שלא נעים לסרב לו, וזרי זה אבק-גזל. סיפר הח"ח: פעם הזמין אותי הגאון רבי יצחק אלחנן זצ"ל לסעוד עמו וסירבתי אף לו. הבנתי שלא יסכים בשום אופן לקבל ממני תשלום, לפיכך התחמקתי מהזמנתו כי לא רציתי לעבור על גדריו... מסופר על החפץ חיים ז"ל, שפעם בעת שהותו באסיפה גדולה בפטרבורג, נזקק בשעת לילה מאוחרת לנייר כתיבה. מאחר והחניות היו סגורות באותה שעה, ניגש אל אדמו"ר מפורסם ששהה אף הוא באותו מלון, וביקש ממנו כמה גיליונות נייר לכתיבה. האדמו"ר נענה בחפץ לב, וכשביקש החפץ חיים לשלם לו תמורתם, חיך האדמו"ר וסירב לקבל מידו את התשלום. מיד השיב לו ה"חפץ חיים" את הנייר, ובשום אופן לא הסכים ליטלו. עד שניאות האדמו"ר לקבל את תמורתו, כמה פרוטות. העיר אחד הנוכחים בהשתוממות, הרי ידוע לך רבי שלשתי פרוטות אין ערך של ממש. השיב החפץ חיים: משתי פרוטות של גזל עלול להיווצר מלאך חבלה שבכוחו להפוך על פניהן את כל

יקריב אותו לרצונו לפני ה' (א, ג) פעם נסע 'היהודי הקדוש' מפשיסחא עם תלמידיו, ועל אם הדרך ראו נכרי אחד מוביל עגלה מלאה בשחת. והנה התהפכה לפתע העגלה, והגוי החל לזעוק אליהם שיבואו לסייע לו, אלא שהעגלה היתה כבדה מאד והתלמידים לא הצליחו להרימה. התרגז הנכרי וצעק בשפתו הפולנית: "יכולים אתם להרים, אלא שאינכם רוצים." פנה 'היהודי' לתלמידיו ואמר: "שומעים אתם מה שהערל אומר? הרי יש מוסר השכל בעבורנו, לדעת כי יכולים אנו לדומם את עצמנו אל הבורא, אלא שאיננו רוצים..."

חטאת הקהל הוא (ד, כא) שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: בקהילת בני ספרד מקפידים מאוד שלא לדבר בעת התפלה. והנה אירע בקהילתו של רבי ציון הלוי ז"ל (רבה של פנמה) שהחלו לדבר בתפלה ובקריאת התורה וכל גערותיו של המרא דאתרא נפלו על אזניים ערלות. הקהל המשיך לדבר, ויהי בשבת אחת, בעת הקריאה בתורה לאחר עליית "שלישי", דפק הרב הלוי על הבימה והכריז: "אנחנו מסיימים בכך את קריאת התורה ומחזירים את הספר להיכלו. הדיבורים בבית הכנסת הם בזיון לספר התורה, ובצורה כזו אי אפשר להמשיך לקרוא בתורה!" הקהל היה בהלם, אבל הרב הלוי לא

על הצדיקים ועל החסידים

המיושר מעמוד ר'

באחד השטעטאלאך בימים מקדם: ראש הקהל התחפף כנגד הרב, צעק לו הרב: ע"פ שכמוך (התכוון לומר עז פנים) ענה לו ראש הקהל: ואתה ל"ש (הכוונה לוקח שוחד) והעיררה בערה עד לב השמים. עם התקרב חג הפסח, כאשר ראש הקהל נאלץ לבוא אל הרב למכור את חמצו, ערכו ביניהם סולחה והתפייסו, לרב לא

היה נעים ממה שאירע. אמר לו הרב: ודאי הבנת, שכשאמרתי ע"פ התכוונתי לומר ערב פסח, ענה ראש הקהל: ברור, לכן גם ענית לך בהתאם: ל"ש היינו ליל שימורים.
6. בחג זה כלולים כל החגים שכן פסח כשר ר"ת פורים, סוכות, חנוכה, כיפורים, שבועות, ר"ה והטעם שזה כך, כי ההוצאות לפסח הם כמו לכל החגים יחד.
7. אנא אחים. הביאו את שמחת החג לבית

ידיכם וקרוביכם, ואם אין לכם לתת להם קמחא דפסחא, לפחות שלחו להם את הגליון ואם יאהבו שלחו לי את כתובת האימייל שלהם ואצרפם כמו"כ הדפיסו במדפסת מס' עותקים והניחו בבית כנסת

בברכת שבת שלום ומבורך
ופסח כשר ושמח
ישראל אהרן קלצקין